

prvé stolice vyhověl, rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: Pokud stížnost neuznává vhodnost volených prostředků exekučních, dlužno zdůrazniti, že nemůže se jednati o exekuci ve smyslu Šu 346 ex. ř., poněvadž nejde o vydání předmětů hmotných, neživých, nýbrž o vydání dítěte, kterážto exekuce vede se dle ustanovení Šu 353 a 354 ex. ř., upravena jest však také ustanovením Šu 19 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854 čís. 208 ř. zák., dle kteréhož jest dáno soudu na uvážení, kterého prostředku exekučního jako nejvhodnějšího v tom kterém případě jest užiti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

#### Důvody:

Poněvadž vymáhající věřitel navrhl dne 22. srpna 1922 povolení a provedení exekuce dle Šu 19 nesp. říz. a nikoli dle zásad exekučního řádu a rovněž ve vyjádření ze dne 9. listopadu 1922 zdůraznil, že exekuce je vedena dle Šu 19 nesp. pat., a i rozhodnutí rekursního soudu uvádí, že exekuce se vede dle Šu 19 nesp. pat., jest zde, byť i se jednalo o srovnalá rozhodnutí nižších soudu, dovolací rekurs přípustným, ovšem jen za podmínek Šu 16 nesp. pat. Dle Šu 19 nesp. pat. může soud proti stranám, které příkazů, jim daných, nedbají, použiti bez dalšího řízení sám od sebe přiměřených donucovacích prostředků. Toto ustanovení bylo čl. XIII. odstavec třetí uv. zák. k ex. řádu zachováno v platnosti. Jest tedy dáno ve věcech nesporných soudu na vůli, kterého vhodného prostředku chce použiti k vynucení svého příkazu. Soud není v tomto případě vázán předpisy exekučního řádu. I když tedy dle Šu 346 ex. ř. má býti způsobu donucovacího, tam uvedeného, použito pouze při odnětí a odevzdání věcí movitých a nikoli osob, není závady, by nesporný soudce nepoužil obdobně předpisu Šu 346 ex. ř. v případě, kdy se mu tento způsob zdá býti nejvhodnějším a nejúčinnějším donucovacím prostředkem (§ 145 obč. zák.). Použily-li tedy v tomto případě, kde se jedná o odnětí děcka matce a odevzdání jeho manželskému otci, srovnale obě nižší stolice obdoby Šu 346 ex. ř., majíce za to, že tento prostředek jest dle Šu 19 nesp. pat. přiměřeným, aby se dopomohlo otci k jeho právu otcovskému, vychovávatí své dítě, ve srovnalosti se smírem ze dne 28. ledna 1921 soudem poručenským schváleným, nelze mluvit o zřejmé nezákonnosti, tím méně však o odporu se spisy neb o zmatečnosti řízení. Že by tento způsob exekuční ve prospěch moci otcovské vůči malému děcku přičil se základním právům osobním, jak stížnost vytýká, nelze nahlédnouti. Má-li otec právo, dítě přiměřeně trestati, má i právo si je přivésti do své domácnosti třeba i nuceně za pomoci soudu, jak výslovně stanoví § 145 obč. zák.

#### Čís. 2237.

**Zajištění půdy drobným pachtýřům (zákon ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.)**

**Požadovací nárok na rustikální pozemky, tvořící hospodářskou součást statku deskového. Lhostejno, že rustikální pozemky náležejí pro-**

pachtovateli jako »vlastníku« a statek jako »držiteli svěřenství«. Otázka, zda pozemek jest hospodářskou součástí statku, jest otázkou skutkovou, podléhající preklusi §u 15 zákona. Rekursní soud není povinen zabývatí se sám od sebe platností dohody vlastníka s požadovatelem o převzetí požadovaných pozemků. Proti dohodnuté přejímací ceně nemůže si vlastník stěžovati.

(Rozh. ze dne 6. února 1923, R I 46/23.)

Oba nižší soudy přiznaly drobným pachtýřům požadovací nárok na zpupné pozemky Jana T-a, majitele deskového statku. Rekursní soud uvedl v důvodech: Dle vývodů stěžovatelových má jeho zpupné jmění výměru jen 69 ha 27 arů 66 m<sup>2</sup>, tudíž zdaleka ne takovou, jaká jest dle §u 2 zák. ze dne 16. dubna 1919 čís. 215 sb. z. a n. podmínkou záboru. Stěžovatel poukazuje též k tomu, že Státní pozemkový úřad v Praze zrušil zábor tohoto zpupného jmění, již v pozemkové knize poznamenaný. Avšak zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919 čís. 318 sb. z. a n. dle §u 1 (2) nezakládá požadovací nárok jen na tom, že požadovaný pozemek jest majetkem státním nebo státem zabraným, nýbrž vztahuje se mimo to ještě 1. na pozemky, zapsané v deskách zemských, bez ohledu na to, zda jsou předmětem záboru čili nic, 2. na pozemky zapsané v knihách pozemkových, jsou-li hospodářskou součástí statku zapsaného v zemských deskách. Že vlastník požadovaných pozemků byl též majitelem (držitelem) statku deskového, třebas svazkem svěřenským obtíženého, jest nesporno. Ze spisů jest patrné, že ani vlastník velkostatku ani opatrovník svěřenství (čekatel) ve lhůtě §u 15 pož. zák. neučinil námitky, že se požadovací zákon na tyto pozemky nevztahuje. Dle §u 15 téhož zákona má se v tomto případě za to, že vlastník svěřenství (dočasný držitel) a opatrovník svěřenství a čekatel souhlasí s údaji obsaženými v přihláškách. Požadovací zákon v §u 15, poslední odstavec, používá výrazu: »Údaje obsažené v přihlášce.« Z volby tohoto výrazu jest patrné, že prekluse v §u 15 zákona vztahuje se jen na námitky, jež mají podklad ve skutkových okolnostech, požadovateli uvedených, a nikoli na námitky právní. Kdyby byl měl zákonodárce na mysli, vyloučiti i veškeré námitky právní, na př. kdyby se mělo přihlášce věřiti, že statek, vskutku v deskách zemských nezapsaný, jest statkem deskovým, zajisté by byl užil jiného výrazu, na př. toho, že, bude-li zmeškána lhůta, bude se míti za to, že uplatňovaný nárok jest v zákoně odůvodněn. Jest nyní zodpověděti otázku, zda zjištění okolnosti, je-li požadovaný pozemek hospodářskou součástí statku v deskách zemských zapsaného, jest otázkou skutkového zjištění, či jen otázkou právní. Zákon mluví o »hospodářské« součásti deskového statku. Za hospodářskou součást deskového statku dlužno považovati každý pozemek, jenž svým výnosem slouží k potřebám statku a jenž by byl spolu se statkem obhospodařován, kdyby nebyl propachtován. To vše jsou okolnosti skutkové, a nikoliv otázky právní. Pozemek zpupný může býti v tomto smyslu hospodářskou součástí také statku, který jest stížen svazkem svěřenským, je-li tu jen onen zmíněný faktický stav hospo-

dářský. Takový stav může tu býti zejména tehdy, je-li dočasný držitel svěření zároveň vlastníkem požadovaných pozemků, jak tomu bylo v tomto případě, kde Jan T., dočasný držitel svěření byl vlastníkem pozemků požadovaných od roku 1885 až do dne působnosti zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům. Pro posouzení tohoto faktického stavu jest též nerozhodno, zda přípustným jest zábor zpupného jmění, poněvadž zákon o záboru a zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům nevzešly z téhož účelu a neřídí se týmiž zásadami. Rovněž nevadí pojmu »hospodářské součástky deskového statku« ta okolnost, že právní, zejména knihovní sloučení pozemků zpupných s deskovým statkem, svěřenským svazkem stíženým, jest nemožno a že soud svěřenský po úmrtí Jana T-a dne 5. června 1921 provéstí musí separaci jmění zpupného a svěřenského. Platí tedy ohledně otázky, zda požadované pozemky jsou součástí deskového statku, prekluse ve smyslu Šu 15 pož. zákona a proto soud nemusí se obíratí otázkou, zda skutečně byly požadované pozemky součástí deskového statku, jehož držitelem byl vlastník požadovaných pozemků.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolací stížnosti.

#### D ů v o d y:

Dle spisů vztahují se požadovací nároky drobných pachtýřů, o něž jde, na rustikální pozemky, tvořící hospodářskou součást statku, zapsaného v zemských deskách. Stěžovatel opíraje se o rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu ze dne 24. srpna 1920 (čís. 632 sbírky) vytýká rekursnímu soudu, že nevzal zřetel na základní předpoklad zákona, že vlastníkem požadovaných pozemků i statku deskového musí býti táž osoba, čemuž zde tak není, poněvadž požadované pozemky jako zpupný majetek jsou vlastnictvím Jana T-a, nyní již zemřelého, kdežto deskový statek, jehož hospodářskou součástí prý jsou požadované pozemky, jest statkem svěřenským, jenž vlastnický patří rodině, pro kterou bylo svěření zřízeno jako nezczitelný statek. Tento právní názor stěžovatelův jest nesprávným, jelikož nevystihl smyslu, ve kterém bylo v onom zdejším usnesení užito výrazu »téhož vlastníka«. Tu nejde o pojem slova »vlastník« jako protikladu »držitele svěřenského statku« ve smyslu občanského zákona, takovéto rozeznávání jest naprosto lhostejno s hlediska zákona ze dne 27. května 1919 čís. 318 sb. z. a n., jímž měli býti postiženi i vlastníci, i držitelé, pokud se týče uživatelé velkých statků, jakož i statků církevních nebo nadačních, jak blíže o nich se mluví ve druhém odstavci Šu 1 zákona, pokud se týče v zákoně ze dne 15. dubna 1920 čís. 311 sb. z. a n. Ovšem právo, hospodařiti na těchto statcích, tedy na deskovém statku i na pozemcích, které, nejsouce zapsány v zemských deskách, jsou jeho hospodářskou součástí, musí náležeti téže osobě, ať už jako vlastníku, nebo držiteli svěření, nebo na základě jiného práva požívacího. V tom ohledu zákon čís. 318/19 sb. z. a n. nerozeznává, a jest to také přirozeno dle účelu jím sledovaného. Kdyby stěžovatelův názor byl správným, byli by držitelé velkých statků svěřenských deskových, kteří jsou zároveň vlastníky rustikálních pozemků, proti vlastníkům nesvěřenských statků deskových

ve výhodě, jelikož by rustikální pozemky o n ě c h, přes to, že jsou hospodářskou součástí velkého statku, nepodléhaly zákonu čís. 318/19 sb. z. a n., kdežto by na rustikální pozemky těchto (vlastníků nesvěřenských statků deskových) se ustanovení uvedeného zákona vztahovalo. Jest zřejmo, že ani znění zákona takovéhoho výkladu nepřipouští, z čehož vyplývá také neudržitelnost názoru ve stížnosti zastávaného. Rekursní soud vyložil správně i ustanovení Šu 15 zákona ze dne 27. května 1919 čís. 318 sb. z. a n., a sluší souhlasiti s ním, že zjištění okolností, zdali požadovaný pozemek jest hospodářskou součástí statku v zemských deskách zapsaného, jest otázkou skutkovou, a nikoli právní. Mohl proto rekursní soud dospěti právem k názoru, že vlastník požadovaných pozemku, který dohodnuv se s požadovateli ve lhůtě mu poskytnuté nepopřel oněch údajů, jest s námitkou tou dle posledního odstavce Šu 15 cit. zák. vyloučen, a nemůže na tom ničeho změnití okolnost, opomenul-li se vlastník požadovaných pozemků vyjádřiti v čas proto, že byv prý sveden nesprávným poznamenáním záboru také pozemků rustikálních, se domníval, že i tyto pozemky byly ve prospěch státu zabrány. Ve stížnosti do usnesení prvního soudu, kterým byly jednotlivé požadované pozemky přikázány jich pachtýřům dle dohody s vlastníkem za dohodnuté ceny, nevytýkal vlastník, že první soud dohodu schválil aniž by ji byl vůbec přezkoumal, tedy ani co se týče cen, na nichž se účastníci dohodli. Již proto dlužno za to míti, že vlastník sám vzdal se práva dohodě vůbec v jakémkoliv směru odporovati, a nemůže nyní teprve v dovolací stížnosti uplatňovati dodatečně proti usnesení prvního soudu námitky, které včas vznésti opomenul. Poněvadž rekursní soud nebyl povinen z moci úřední zabývatí se otázkou platnosti dohody, jest výtka zmatečnosti řízení neodůvodněna, obzvláště když vlastní důvod, ze kterého dodatečně odporuje dohodě, záleží v tom, že požadované pozemky nepodléhají záboru, a nejsou hospodářskou součástí svěrenského statku zemsko-deskového. Ostatně stěžovatel, jako jedna ze stran dohodu uzavřevších, jest jí oproti druhé straně smluvní vázán, a příslušelo by oproti přejímací ceně dohodou stanovené právo rekursu jen věřitelům knihovním, nikoli však propachtovateli jako smluvníku.

#### Čís. 2238.

**Rozhodovati o tom, zda a jakých donucovacích prostředků lze použiti, by dítě rozvedených (rozloučených) manželů dle dohody neb soudního opatření navštěvovalo toho z rodičů, u něhož nežije, jest povolán soud opatrovnícký.**

(Rozh. ze dne 6. února 1923, R I 54/23.)

Dle soudního smíru, k němuž došlo v rozvodovém sporu u zemského civilního soudu v Praze, zavázala se manželka, že se postará o to, by dítě v určitých dnech navštěvovalo otce. Ježto závazku neplnila, domáhal se otec u zemského civilního soudu v Praze povolení exekuce k vynucení onoho závazku. Zemský civilní soud exekuci povolil, rekursní soud exekuční návrh zamítl, ježto prý se nekryje s exekučním titulem.